

# Αριστερή Μεταρρύθμιση

## Παράταξη Πανεπιστημιακών

### ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την ανώτατη εκπαίδευση στην Ελλάδα χρειάζεται **μεταρρύθμιση**. Το υπάρχον πλαίσιο που δημιουργήθηκε με τον νόμο 1268/82 και υπέστη πολλές αλλά εμβλαωματικού τύπου αλλαγές με την πάροδο του χρόνου, βοήθησε σημαντικά στην ανάπτυξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι *δυσλειτουργίες* ωστόσο που εμφανίστηκαν έχουν δημιουργήσει την ανάγκη αλλαγών: αλλαγών **νοοτροπίας** στο εσωτερικό της πανεπιστημιακής κοινότητας, αλλά και αλλαγών ως προς τις **νομοθετικές ρυθμίσεις**.

Ως παράταξη, η ΑΡΙΣΤΕΡΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ *στοχεύει στην αναβάθμιση του Ελληνικού δημόσιου πανεπιστημίου*. Για το σκοπό αυτό απαιτείται η θεσμοθέτηση ενός **νέου πλαισίου** που θα λαμβάνει υπ' όψιν όλα τα θετικά του υπάρχοντος, θα διορθώνει τα λάθη και τις παραλείψεις και θα δίνει τη δυνατότητα στα ελληνικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης να λειτουργήσουν ανταγωνιστικά στον Ενιαίο Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας.

Οι προτάσεις που κατέθεσε η υπουργός στις 23 Οκτωβρίου 2010, βρίσκονται σε πολύ διαφορετική κατεύθυνση από το όραμα του πανεπιστημίου που υπερασπιζόμαστε και για το οποίο προσπαθούμε να πείσουμε όχι μόνο το σύνολο της πανεπιστημιακής κοινότητας αλλά και της κοινωνίας. Η πολιτική ηγεσία του υπουργείου διακατέχεται από το άγχος για «νέες» προτάσεις, αδιαφορώντας για τις *πρόσφατες αλλαγές* στα πανεπιστήμια και για μία *στρατηγική μετάβασης*, που θα διασφαλίζει τη συνέχεια στη λειτουργία των ιδρυμάτων και την επιτυχία των οποιωνδήποτε μεταρρυθμίσεων.

Με τις αλλαγές που προτείνονται για τη διοίκηση των πανεπιστημίων καταστρατηγείται το αυτοδιοίκητο του Πανεπιστημίου, ζήτημα που εγείρει σοβαρό θέμα συνταγματικότητας.

Η κατάργηση των Τμημάτων αναιρεί την ακαδημαϊκή διάρθρωση των ιδρυμάτων.

Τα προτεινόμενα κριτήρια χρηματοδότησης δεν μπορούν να αποτελέσουν αξιόπιστους δείκτες ποιότητας της εκπαίδευσης.

Η στάση του υπουργείου συνολικά καταδεικνύει μία *τάση απαξίωσης* του έργου των πανεπιστημίων και *έλλειψη αυτοκριτικής* για τις σοβαρές ευθύνες της πολιτείας στη δημιουργία των προβλημάτων που αυτά αντιμετωπίζουν. Η γενικευμένη επίκληση της διεθνούς συμμετοχής καταντά συμπλεγματική.

Η ΑΡΙΣΤΕΡΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ θα συμμετάσχει στο διάλογο για τη μεταρρύθμιση της ανώτατης εκπαίδευσης, καταθέτοντας τις δικές της προτάσεις και συμβάλλοντας εποικοδομητικά στη διαμόρφωση ενός θεσμικού πλαισίου που να ανταποκρίνεται στον ευρύτερο ρόλο που καλούνται να παίξουν τα πανεπιστήμια στη σύγχρονη κοινωνία, και μία στρατηγική μετάβασης που να εγγυάται την υλοποίησή του. Αποδοχή του διαλόγου δεν σημαίνει άκριτη συγκατάθεση και εκβιαστική εμπλοκή σε ειλημμένες αποφάσεις. Ταυτόχρονα καλεί την κυβέρνηση να αντιληφθεί ότι οι απαιτούμενες αλλαγές πρέπει να γίνουν σε συνεργασία με την ακαδημαϊκή κοινότητα, χωρίς προσπάθειες επιβολής *απαράδεκτων ρυθμίσεων*, που θα οδηγήσουν στη δυναμική αντίδραση των πανεπιστημιακών.

## Γενικές Αρχές

- ▶ Η μαζικοποίηση της ανώτατης εκπαίδευσης συνεπάγεται τη *διαφοροποίηση* του ρόλου των ιδρυμάτων. Το θεσμικό πλαίσιο πρέπει όχι απλώς να επιτρέπει αλλά να ενθαρρύνει τα ιδρύματα να διαμορφώσουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στον εκπαιδευτικό και ερευνητικό προσανατολισμό τους, στον τρόπο διοίκησης και τις σχέσεις τους με το κοινωνικό περιβάλλον, μέσα από τις διατάξεις του εσωτερικού κανονισμού.
- ▶ Ο τρόπος οργάνωσης των σπουδών πρέπει να προσφέρει προγράμματα σπουδών που να καλύπτουν τους διαφορετικούς στόχους και τα ενδιαφέροντα των φοιτητών και φοιτητριών, και τις ανάγκες της οικονομίας της γνώσης –προγράμματα που διακρίνονται για το ισχυρό θεωρητικό υπόβαθρο, ή για την πληρότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης, ή για τη σφαιρικότητα της διεπιστημονικής προσέγγισης, κλπ.
- ▶ Η *διαδικασία εισαγωγής* στην ανώτατη εκπαίδευση πρέπει να είναι αξιόπιστη, χωρίς να οδηγεί στην ακύρωση του εκπαιδευτικού ρόλου του Λυκείου, και χωρίς να συνιστά αμετάκλητη επιλογή του κλάδου σπουδών των υποψηφίων. Χαρακτηριστικά της ζητούμενης διαδικασίας πρέπει να είναι η διευκόλυνση των αποφοίτων των Λυκείων στην επιλογή του προγράμματος σπουδών που τους ενδιαφέρει, και η κινητικότητα μεταξύ προγραμμάτων σπουδών χωρίς απαγορευτικό κόστος σε απώλεια μονάδων πιστοποίησης.
- ▶ Η απαίτηση για *αυτοδιοίκηση* των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης, η οποία στην Ελλάδα είναι κατοχυρωμένη στο Σύνταγμα, πηγάζει από την ανάγκη *ακαδημαϊκής ελευθερίας* στην αναζήτηση της επιστημονικής αλήθειας. Το προνόμιο της ακαδημαϊκής ελευθερίας αντισταθμίζεται από την υποχρέωση τήρησης της *ακαδημαϊκής δεοντολογίας*.
- ▶ Καθώς το πανεπιστήμιο αποκτά συνεχώς πιο κεντρικό ρόλο στις σύγχρονες κοινωνίες, με πολλαπλές διασυνδέσεις με την οικονομία, ενισχύεται η απαίτηση *κοινωνικής λογοδοσίας* εκ μέρους της ακαδημαϊκής κοινότητας.
- ▶ Οποιοσδήποτε αλλαγές στη διοίκηση των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης θα είναι αναποτελεσματικές εάν δεν προωθηθούν ταυτόχρονα η μεγαλύτερη ευελιξία στην *οικονομική διαχείριση* και η *αναβάθμιση των διοικητικών υπηρεσιών* των ιδρυμάτων.

## Προτάσεις της Αριστερής Μεταρρύθμισης

### Ακαδημαϊκή Διάρθρωση και Οργάνωση Σπουδών

■ Η ακαδημαϊκή διάρθρωση των ιδρυμάτων πρέπει να βασίζεται σε αυτοτελή επιστημονικά αντικείμενα.

Η οργάνωση των προγραμμάτων σπουδών πρέπει να επιτρέπει την επικοινωνία μεταξύ επιστημονικών πεδίων. Δεν μπορεί να υπάρξει ένα πρότυπο υποχρεωτικό για όλες τις Σχολές, αλλά να επιτρέπονται διαφοροποιήσεις ανάλογα με τις γνωστικές περιοχές και τις ιδιαιτερότητες των ιδρυμάτων.

■ Η προτεινόμενη κατάργηση των Τμημάτων ως βασικών ακαδημαϊκών μονάδων και η αντικατάστασή τους από τις Σχολές δεν ισχύει, με τον απόλυτο τρόπο που τίθεται στο κείμενο διαβούλευσης, σε καμία χώρα του κόσμου.

Συμφωνούμε με τη δυνατότητα σταχυολόγησης μαθημάτων από τον φοιτητικό κόσμο, αλλά διαφωνούμε με τις σπουδές σε ατομική βάση "à la carte" ή τις σπουδές τύπου fast food, όπως τα προτεινόμενα μονοετή και διετή προγράμματα. Συμφωνούμε με την ενίσχυση των προγραμμάτων Διά Βίου Μάθησης.

► Τα **Τμήματα** παραμένουν οι βασικές **ακαδημαϊκές μονάδες** σε ένα ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης, οι οποίες αντιπροσωπεύουν αυτοτελή επιστημονικά αντικείμενα.

Το Τμήμα έχει την ευθύνη για την προώθηση της εκπαίδευσης και της έρευνας στο συγκεκριμένο επιστημονικό αντικείμενο, μέσα από τη συμμετοχή του σε διαφορετικά προγράμματα σπουδών ή ερευνητικά προγράμματα.

Οι **Σχολές** αποτελούνται από μικρό αριθμό συγγενικών Τμημάτων, αναβαθμίζονται και γίνονται οι βασικές **εκπαιδευτικές μονάδες** του ιδρύματος.

Τα **προγράμματα προπτυχιακών σπουδών** οργανώνονται από ένα ή περισσότερα Τμήματα, και προσφέρουν γνώσεις σε ένα επιστημονικό πεδίο ή ένα συνεκτικό συνδυασμό γνώσεων από διαφορετικά επιστημονικά πεδία με συγκεκριμένη στόχευση.

Τα προγράμματα σπουδών πιστοποιούνται στη βάση διεθνώς αποδεκτών κριτηρίων, από επιτροπή που ορίζει η Σχολή και εγκρίνονται από τη Σύγκλητο. Κάθε πρόγραμμα σπουδών διευθύνεται από Επιτροπή Προγράμματος, στην οποία συμμετέχουν μέλη ΔΕΠ από τα Τμήματα που συνεργάζονται στο πρόγραμμα, και εκπρόσωποι των φοιτητών του προγράμματος.

Δεν διαφαίνεται ανάγκη λειτουργίας χωριστών **Μεταπτυχιακών Σχολών** στα πανεπιστήμια.

### Διαδικασία εισαγωγής στα ΑΕΙ

■ Η διαδικασία εισαγωγής επιτρέπει την κινητικότητα των φοιτητών και φοιτητριών. Το σύστημα εισαγωγής στα ΑΕΙ δεν χρειάζεται να είναι ομοιόμορφο και ενιαίο: στις σχολές μεγάλης ζήτησης πρέπει να υπάρξει κάποιο σύστημα επιλογής έπειτα από εξετάσεις. Τα πανεπιστημιακά ιδρύματα πρέπει να έχουν αποφασιστικό λόγο στη διαμόρφωση των κριτηρίων επιλογής καθώς και στον αριθμό των εισακτέων.

■ Η προτεινόμενη είσοδος σε Σχολές, με κοινό πρόγραμμα σπουδών στο 1<sup>ο</sup> έτος, και η διοχέτευση στη συνέχεια των φοιτητών σε Τμήματα, μπορεί να λειτουργήσει θετικά σε ορισμένες περιπτώσεις, αλλά δεν είναι δυνατόν να αποτελέσει γενικό κανόνα.

► Για τη διαδικασία εισαγωγής στην ανώτατη εκπαίδευση, τα ιδρύματα πρέπει να έχουν αποφασιστικό ρόλο στα κριτήρια με τα οποία θα γίνεται η επιλογή για κάθε πρόγραμμα σπουδών, καθώς και για τον αριθμό των εισακτέων.

Τα κριτήρια μπορεί να περιλαμβάνουν το απολυτήριο Λυκείου και τους βαθμούς σε συγκεκριμένα μαθήματα σε πανελλαδικές ή ειδικές εξετάσεις. Τα βασικά ζητούμενα του οποιουδήποτε συστήματος εισαγωγής είναι

- να προσφέρει τη δυνατότητα στους υποψηφίους να επιλέξουν ένα πρόγραμμα σπουδών το οποίο τους ενδιαφέρει και στις απαιτήσεις του οποίου μπορούν να ανταποκριθούν
- να προσφέρει κινητικότητα των φοιτητών και φοιτητριών στη διάρκεια των σπουδών τους, από ένα πρόγραμμα σπουδών σε άλλο για το οποίο πληρούν τα ακαδημαϊκά κριτήρια και στο οποίο υπάρχουν κενές θέσεις, χωρίς απαγορευτική απώλεια μονάδων πιστοποίησης.

Σε κάθε περίπτωση πρέπει να εξασφαλίζεται η δυνατότητα των φοιτητών και φοιτητριών που εισάγονται σε ένα πρόγραμμα να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις ολοκλήρωσής του στον προβλεπόμενο χρόνο. Γι' αυτό καταργούνται όλες οι *μετεγγραφές* με μη ακαδημαϊκά κριτήρια, καθώς και οι *κατ' εξαίρεση διαδικασίες εισαγωγής*.

Ταυτόχρονα, πρέπει να προβλεφθούν *αξιόπιστες εναλλακτικές διαδρομές* στο σύστημα ανώτατης εκπαίδευσης για άτομα μεγαλύτερης ηλικίας που επιθυμούν να επανέλθουν στην τυπική εκπαίδευση.

## Θέματα Διοίκησης

■ Η απαίτηση για *αυτοδιοίκηση* των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης, η οποία στην Ελλάδα είναι κατοχυρωμένη στο Σύνταγμα, πηγάζει από την ανάγκη *ακαδημαϊκής ελευθερίας* και αντισταθμίζεται από την υποχρέωση *κοινωνικής λογοδοσίας*. Η διοίκηση των ιδρυμάτων πρέπει να είναι ισχυρή και ανεξάρτητη από ομάδες συμφερόντων μέσα και έξω από το πανεπιστήμιο, και να εξασφαλίζει την αποτελεσματική διαχείριση των ιδρυμάτων. Η διοίκηση πρέπει να απολαμβάνει της εμπιστοσύνης της πανεπιστημιακής κοινότητας και να διαθέτει δημοκρατική νομιμοποίηση από αυτή.

■ Το προτεινόμενο από το Υπουργείο σύστημα διοίκησης των πανεπιστημίων, το **Συμβούλιο Διοίκησης**, αποτελεί κακή μεταφορά του αγγλοσαξονικού μοντέλου το οποίο όμως, στις χώρες που εφαρμόζεται, βασίζεται σε διαφορετικές παραδόσεις( άρα διαφορετική κοινωνία και οικονομία). Η προτεινόμενη μεταφορά του στην Ελλάδα, εκτός από τα προβλήματα συνταγματικότητας που αντιμετωπίζει, θα οδηγήσει σε *δυσαρχία* και θα δυσχεράνει τη διοίκηση των ιδρυμάτων.

► **Όργανα αυτοδιοίκησης των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.**

Η **Σύγκλητος** είναι το **ανώτατο ακαδημαϊκό όργανο** και **όργανο διοίκησης του ιδρύματος**. Αποφασίζει για τη στρατηγική ανάπτυξη, τις ακαδημαϊκές υποθέσεις και τον προϋπολογισμό του ιδρύματος. Για να λειτουργήσει αποτελεσματικά πρέπει να είναι ολιγάριθμη.

Η σύνθεση της Σύγκλητος περιορίζεται σε 15 – 30 μέλη, ανάλογα με το μέγεθος του ιδρύματος, και περιλαμβάνει τον Πρύτανη, τους Αντιπρυτάνεις, τους Κοσμήτορες των Σχολών, , καθώς και περιορισμένο αριθμό εκπροσώπων του φοιτητικού κόσμου και των εργαζομένων του ιδρύματος.

Οι *διαχειριστικές αρμοδιότητες της Σύγκλητος* μεταφέρονται σε αναβαθμισμένες υπηρεσίες του ιδρύματος, υπό την εποπτεία ενός ενισχυμένου αριθμητικά **Πρυτανικού Συμβουλίου**.

Ο **Πρύτανης** είναι ο εκτελεστικός διευθυντής του ιδρύματος, και προεδρεύει στη Σύγκλητο και στο Πρυτανικό Συμβούλιο.

Παράλληλα με τη Σύγκλητο, λειτουργεί το **Συμβούλιο κοινωνικής λογοδοσίας** του ιδρύματος, με συμβουλευτικές αρμοδιότητες. Παρακολουθεί τις δραστηριότητες του ιδρύματος, συμβουλεύει για τη στρατηγική ανάπτυξης και δημοσιοποιεί την ετήσια έκθεσή του.

Το Συμβούλιο αποτελείται από εκπροσώπους των μελών ΔΕΠ και από εξωτερικά μέλη, σε ίση αναλογία. Τα ειδικά εκλεγμένα μέλη ΔΕΠ του ιδρύματος που συμμετέχουν στο Συμβούλιο δεν μπορούν να είναι παράλληλα μέλη της Συγκλήτου. Τα εξωτερικά μέλη, τα οποία μπορεί να είναι είτε Έλληνες είτε διεθνείς προσωπικότητες, επιλέγονται με τρόπο που ορίζει ο εσωτερικός κανονισμός του ιδρύματος. Στόχος των ρυθμίσεων πρέπει να είναι η συνεργία μεταξύ των συμβουλευτικών αρμοδιοτήτων του Συμβουλίου και των αποφασιστικών της Συγκλήτου. Η διάρκεια της θητείας του Συμβουλίου δεν συμπίπτει με τη διάρκεια της θητείας της Συγκλήτου και του Πρύτανη.

Βασικό όργανο διοίκησης της Σχολής είναι η **Κοσμητεία**, η οποία αποτελείται από τον Κοσμήτορα, τους Προέδρους των Τμημάτων και εκπροσώπους των φοιτητών.

Η **Γενική Συνέλευση της Σχολής** μπορεί να αντικατασταθεί από ένα όργανο στο οποίο συμμετέχουν τα μέλη της Κοσμητείας, οι Διευθυντές των Μεταπτυχιακών και Προπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών της Σχολής, ένας εκπρόσωπος των μελών ΔΕΠ από κάθε Τμήμα της Σχολής, ένας εκπρόσωπος των φοιτητών από κάθε πρόγραμμα σπουδών.

#### ► Εκλογή οργάνων

Τα **μονομελή όργανα διοίκησης** (Πρύτανης, Αντιπρυτάνεις, Κοσμήτορες, Πρόεδροι Τμημάτων) εκλέγονται από τα μέλη ΔΕΠ, και μπορούν να ανακληθούν με απόφαση της Συγκλήτου με αυξημένη πλειοψηφία.

Τα **μέλη των συλλογικών οργάνων** εκλέγονται από τα μέλη της κατηγορίας της πανεπιστημιακής κοινότητας στην οποία ανήκουν.

#### ► Αναβάθμιση της φοιτητικής συμμετοχής

Η **φοιτητική συμμετοχή** στη διοίκηση του ιδρύματος, ιδιαίτερα σε θέματα τα οποία άπτονται των ενδιαφερόντων των φοιτητών, όπως θέματα σπουδών, φοιτητικής μέριμνας, διεθνών εκπαιδευτικών ανταλλαγών, πολιτισμού, αθλητισμού, κ.ά., μέσω δημοκρατικά εκλεγμένων εκπροσώπων, αποτελεί σημαντικό μέρος της δημοκρατικής διαπαιδαγώγησης στην οποία αποβλέπει η ανώτατη εκπαίδευση.

Η έμμεση εκλογή αντιπροσώπων στα όργανα διοίκησης οδηγεί στην κομματικοποίηση και την υποβάθμιση της φοιτητικής συμμετοχής. Στόχος της μεταρρύθμισης πρέπει να είναι η ποιοτική αναβάθμιση της φοιτητικής εκπροσώπησης, με την άμεση εκλογή από το σύνολο των φοιτητριών και των φοιτητών των ατόμων που θα τους εκπροσωπούν στα όργανα που χειρίζονται θέματα φοιτητικού ενδιαφέροντος. Η έκταση και ο τρόπος συμμετοχής των φοιτητών στα συλλογικά όργανα διοίκησης ρυθμίζεται από τον εσωτερικό κανονισμό κάθε ιδρύματος, μέσα σε γενικά πλαίσια που καθορίζει ο νόμος.

### Θέματα Ακαδημαϊκού Προσωπικού - Αξιολόγησης

■ Η αξιολόγηση των ιδρυμάτων και των ακαδημαϊκών μονάδων αποτελεί ουσιαστικό εργαλείο για τη συνεχή βελτίωσή τους. Πρέπει να γίνεται με γνώμονα ακαδημαϊκά κριτήρια και επιλεγμένους ποιοτικούς στόχους, και όχι αποκλειστικά με ποσοτικούς δείκτες.

■ Διαφωνούμε με την προτεινόμενη μετατροπή του Λέκτορα σε προσωπικό με απροσδιόριστη θητεία και κυρίως διδακτικό (και όχι ερευνητικό) έργο.

► Θεσπίζονται τρεις βαθμίδες ακαδημαϊκού προσωπικού: Επίκουρος Καθηγητής, Αναπληρωτής Καθηγητής και Καθηγητής(τρια). Η εξέλιξη των μελών ΔΕΠ γίνεται με **κλειστές** διαδικασίες και μονιμότητα αποκτάται μετά από 3-5 χρόνια υπηρεσίας στη βαθμίδα του επίκουρου..

Τα Τμήματα έχουν την απόλυτη αρμοδιότητα για τον καθορισμό του γνωστικού αντικειμένου των θέσεων που προκηρύσσονται, με εξαίρεση εκείνες τις θέσεις που αφορούν τη Σχολή.

Καταργείται σταδιακά το Π.Δ.407. Θεσμοθετείται η θέση του **Επισκέπτη Καθηγητή**, καθώς και θέσεις **Μεταδιδακτορικών Ερευνητών** που απευθύνονται αποκλειστικά σε νέους κατόχους διδακτορικών στους οποίους ανατίθεται αυτοδύναμο διδακτικό έργο. Βοηθητικό διδακτικό έργο παρέχουν οι **υποψήφιοι διδάκτορες**.

Κάθε Ίδρυμα, οι Σχολές, τα Τμήματα, οι διαδικασίες πιστοποίησης των προγραμμάτων σπουδών και τα προγράμματα σπουδών **αξιολογούνται** υποχρεωτικά κατά τη διεθνή ακαδημαϊκή πρακτική από διεθνείς Επιτροπές Ειδικών. Στα πλαίσια της αξιολόγησης του Τμήματος αξιολογείται υποχρεωτικά και το διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό των Τμημάτων, μόνιμο ή μη.

## Οικονομικά θέματα

■ Η οικονομική διαχείριση των πανεπιστημίων πρέπει να είναι αποτελεσματική και χρηστή. Η χρηματοδότηση από τον κρατικό προϋπολογισμό λαμβάνει υπόψη τις διαφορετικές πραγματικότητες των ΑΕΙ (ως προς τις κτιριακές εγκαταστάσεις-εξοπλισμούς, το ανθρώπινο δυναμικό, την ύπαρξη περιουσίας κ.ά.) και την αξιολόγηση. Δίνεται κατά ένα μέρος ως επιβράβευση, και κατά ένα μέρος για την κάλυψη των αδυναμιών.

■ Διαφωνούμε με τους αποκλειστικά ποσοτικούς δείκτες που προτείνονται από το υπουργείο ως κριτήρια για τη χρηματοδότηση. Η διεθνής εμπειρία έχει δείξει ότι η εφαρμογή τέτοιων ποσοτικών δεικτών στρεβλώνει το ακαδημαϊκό έργο και δεν οδηγεί σε ποιοτική αναβάθμιση.

► Η χρηματοδότηση των πανεπιστημίων χωρίζεται σε δύο Τμήματα.

- Η **μισθοδοσία** του ΔΕΠ, του μόνιμου προσωπικού και των εργαζομένων με σύμβαση αορίστου χρόνου γίνεται κεντρικά.

Τα ιδρύματα να μπορούν να διαθέτουν κονδύλια για τη μισθοδοσία εργαζομένων με σύμβαση χρόνου ή για την παροχή κινήτρων παραγωγικότητας ή αριστείας.

- Οι **λοιπές λειτουργικές δαπάνες και δαπάνες δημοσίων επενδύσεων** καλύπτονται από συνολική χρηματοδότηση προς τα ιδρύματα, η οποία γίνεται:
  - κατά ένα μέρος με βάση τον όγκο των δραστηριοτήτων του ιδρύματος (κυρίως αριθμός ενεργών φοιτητών, σταθμισμένος για τα διάφορα πεδία),
  - κατά ένα μέρος με βάση ειδικές ανάγκες του ιδρύματος (για παράδειγμα, νέες κτηριακές ή ερευνητικές υποδομές),
  - κατά ένα μέρος με βάση την αξιολόγηση του ιδρύματος (είτε ως επιβράβευση αριστείας, είτε ως ενίσχυση για την κάλυψη αδυναμιών που δεν οφείλονται στο Ίδρυμα).

Στις δαπάνες αυτές εντάσσονται όλες οι δαπάνες που αφορούν την στήριξη των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών καθώς και η παροχή των υποτροφιών στους φοιτητές με βάση διαδικασίες που ορίζονται από το Πανεπιστήμιο.

Μία πρόταση για την **οικονομική διαχείριση** που εν μέρει απελευθερώνει τα οικονομικά των πανεπιστημίων από το δημόσιο λογιστικό και αξίζει να μελετηθεί είναι αυτή του Λ.Παπαγιαννάκη, για την ίδρυση δύο Ειδικών Λογαριασμών:

- του *Ειδικού Λογαριασμού Δαπανών Λειτουργίας* για τη διαχείριση του Τακτικού Προϋπολογισμού και των δαπανών μικρών έργων συντήρησης του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων,
- του *Ειδικού Λογαριασμού Έρευνας και Ανάπτυξης*, που αποδέχεται πόρους και εκτελεί δαπάνες που χρηματοδοτούνται από οποιαδήποτε άλλη πηγή.

## Ακαδημαϊκή και Χωροταξική Αναδιάρθρωση

■ Η ανεξέλεγκτη και χωρίς σχεδιασμό ίδρυση ακαδημαϊκών μονάδων σε όλη την Ελλάδα υπονομεύει σοβαρά την ποιότητα και την οργάνωση της ανώτατης εκπαίδευσης. Η αναδιάταξη της σημερινής γεωγραφίας των πανεπιστημιακών σπουδών πρέπει να γίνει αφενός με ακαδημαϊκά κριτήρια και αφετέρου με κριτήρια περιφερειακής ανάπτυξης.

■ Δεν προτείνονται από το ΥΠΔΒΜ **κριτήρια** βάσει των οποίων θα γίνει η χωροταξική αναδιάρθρωση των ΑΕΙ. Δεν υπάρχει πρόβλεψη για τους διδάσκοντες και το διοικητικό προσωπικό των υπό κατάργηση ή συγχώνευση Τμημάτων και Ιδρυμάτων.

► Χρειάζεται να συζητηθούν σοβαρά τα κριτήρια συγκρότησης των πανεπιστημιακών σχολών στη χώρα μας, ως προς την **επιστημονική συνάφεια** και τις **επιστημολογικές προκλήσεις της εποχής**.

Η δημιουργία Πανεπιστημιακών Τμημάτων ή και ολόκληρων Πανεπιστημίων είναι αποτέλεσμα πελατειακών σχέσεων (ισχυρά πολιτικά πρόσωπα, παρέμβαση τοπικών κοινωνιών), ή εσωπανεπιστημιακών ισορροπιών και συσχετισμών δυνάμεων. Αυτό πρέπει να διορθωθεί άμεσα μέσω μιας **εθνικής αποτίμησης των αποτελεσμάτων της περιόδου διεύρυνσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης**.

Τα αποτελέσματα της διαδικασίας αυτής θα οδηγήσουν πιθανότατα στη συγχώνευση ή τη σταδιακή κατάργηση Τμημάτων που δεν ανταποκρίνονται στις διεθνώς αποδεκτές ακαδημαϊκές προδιαγραφές, τη μετακίνηση ή συγχώνευση Τμημάτων που δεν μπορούν να λειτουργήσουν λόγω γεωγραφικής απομόνωσης, ή τη συνένωση ιδρυμάτων. Θα πρέπει να δημιουργηθούν ισχυρά κέντρα στην περιφέρεια, και να περιοριστεί σταδιακά (μετά την κατάργηση των μετεγγραφών) ο υπερβολικά μεγάλος αριθμός προσωπικού σε ορισμένα Τμήματα ιδρυμάτων του κέντρου.

Η διαδικασία ενσωμάτωσης του διδακτικού και διοικητικού προσωπικού σε άλλα Τμήματα ή Ιδρύματα θα πρέπει να εξασφαλίζει τη μέγιστη δυνατή συναίνεση μετακινούμενων και Τμημάτων υποδοχής.